

JAN CZEMPAS

OBRAZKI
WSPOMNIENIA GODNE

„Obrazki wspomnienia godne”

Od dziesiątków lat fotografia stanowi użyteczne i tylko częściowo zastąpione narzędzie utrwalania i rozpowszechniania obrazu przeszłości. To ona chroni osoby, wydarzenia, sprawy przed zapomnieniem. Fotografia stanowi pewnego rodzaju ramę, w której zamknięty jest obraz przedstawionej rzeczywistości, czyli zdarzeń, bohaterów i miejsc.

To ona rejestruje bieg historii i przemiany jakim ulegają zbiorowości ludzkie i otoczenie, w którym żyją. To ona dokumentuje chwilę i uwiecznia ją. To ona jest ciągle jeszcze wiarygodnym lustrem rzeczywistości i jej naocznym świadkiem. Można by rzec, że ona pamięta, utrwalając to, co przemija. To ona, ciekawym swej przeszłości pokoleniom „unaocznia” odległe lata.

Fotografia to cenny wytwór kultury materialnej, bo przecież kultura to „całokształt obiektywizowanego i utrwalonego dorobku jednostek, grup społecznych lub całej społeczności, to jest wytworów materialnych i idealnych”, a Tomasz Mann dopowiada, że „kultura to umiejętność dziedziczenia”.

Jubileusz może sprzyjać szukającym rodowodu, w rozeznaniu co przeszłości, może stać się powodem do dumy. Jest to okazja do zadania sobie pytania: czy przeszłość, której jesteśmy spadkobiercami, miała coś z szacowności i dostojności? Czy warto nawiązywać do tradycji i obnosić się swoją przeszłością?

Oby jednak nie miał racji poeta i eseista Włodzimierz Paźniewski gdy stwierdza, że swoją przeszłością narkotyzuje się ta zbiorowość, która nie ma przyszłości. Nie zważając na tę kasandryczną przestrogę; niech jubileusz będzie okazją do uczulenia współmieszkańców przed zbyt szybkim wyzbywaniem się tylko na pozór niewiele wartych, wzgardzonych, pożółkłych a postrzępionych. zdjęć lub dokumentów świadczących o wspólnym rodowodzie.

Wielka szkoda, że z dnia na dzień tracimy źródła wizualnej informacji o naszej starobieruńskiej wspólnotce i miejscu, gdzie przyszło nam żyć. Już i tak bezpowrotnie, i najczęściej bez przymusu z czyjejkolwiek strony, wyzbyliśmy się wielu fotografii i „papierzyśk” ukazujących tradycje rodzinne, kulturalne, sportowe, kościelne i zawodowe. Niewiele zostało z tych, które przypominają dawną codzienność, obrzędy i obyczaje.

Opis dziejów naszego wiekowego miasteczka, przez nasze zaniedbanie, staje się niekompletny.

„Prezentowane „obrazki”, to reprodukcje kilku rzadko już spotykanych pocztówek sprzed pierwszej wojny światowej oraz z lat międzywojennych, a także fotografie członków władz miejskich, niektórych organizacji społecznych, grup zawodowych; stowarzyszeń itp. działających w Bieruniu w latach poprzedzających drugą wojnę światową.

Ze względu na swój unikalny charakter, przedstawiono również zdjęcie upamiętniające pogrzeb dziesięciu więźniów oświęcimskich, którzy zginęli podczas „marszu śmierci” w styczniu 1945 roku.

„Obrazki wspomnienia godne”

Szkoła Ludowa i dom nauczyciela. Ulica Krakowska i kościół. Gazownia i łaźnia miejska. Południowa pierzeja rynku, poczta i hotel Cieślika (z 1913, nakładem G. Kuscha)

Rynek. Sklep F. Krupy. Willa Banasia (na przedmieściu). Kościółek św. Walentego (przed r. 1916, nakładca nieznany)

„Obrazki wspomnienia godne”

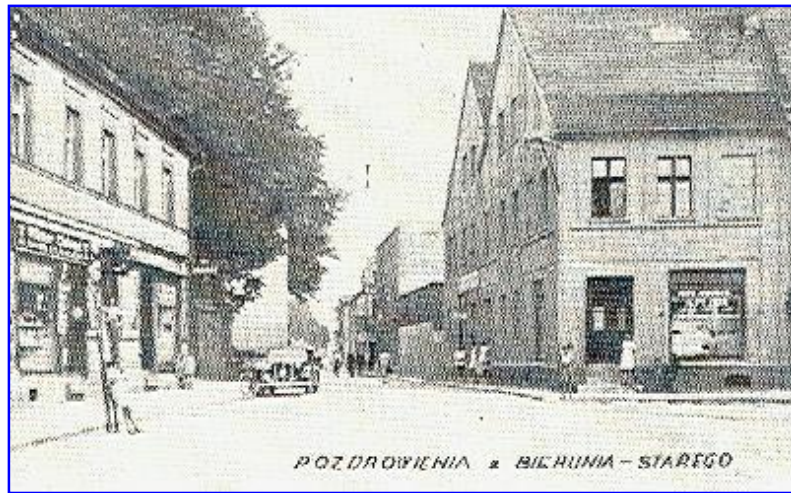

Pocztówka z roku 1938; nakładca A. Wiesner.

Pocztówka z roku 1938; nakładca A. Wiesner.

„Obrazki wspomnienia godne”

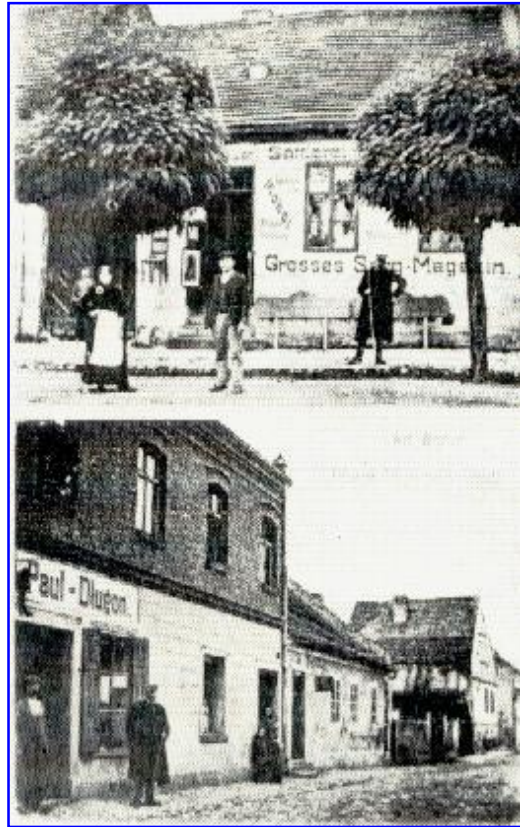

Pocztówka z roku 1938; nakładca A. Wiesner.

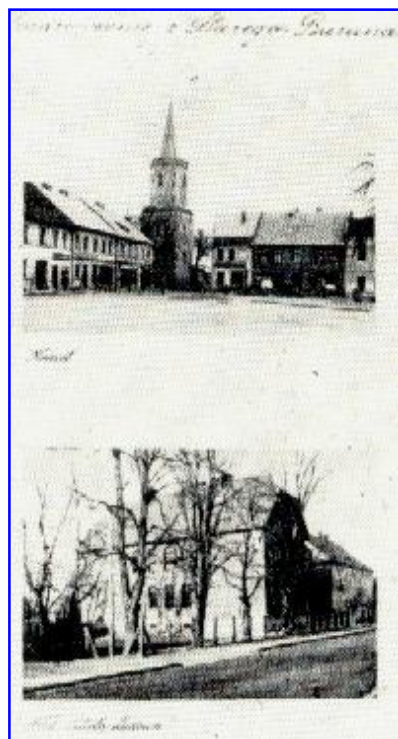

Widok grobli i Potoku Stawowego. Autor zdjęcia nieznany.

„Obrazki wspomnienia godne”

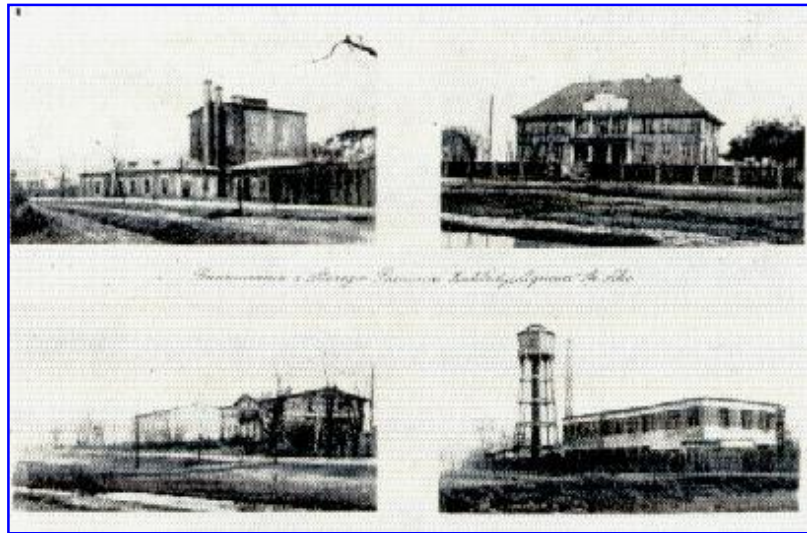

Sklep meblowy Klauza. Sklep obuwniczy Długonia (przed r. 1916; nakładca F. Riegner).

Pocztówka z roku 1931; nakładca Regniol.

„Obrazki wspomnienia godne”

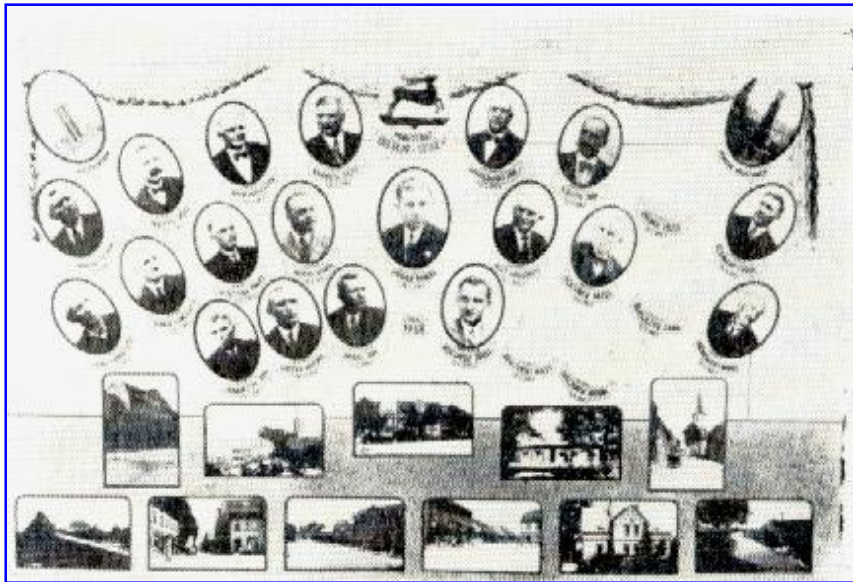

Pocztówka z roku 1931; nakładca Regniol.

Obchody Święta 3-go Maja (po roku 1934).

„Obrazki wspomnienia godne”

Członkowie Magistratu i Rady Miejskiej z roku 1938.

Powstańcy śląscy i młodzież powstańcza. Na pomniku napis:
„Śląskim bohaterom w hołdzie”

„Obrazki wspomnienia godne”

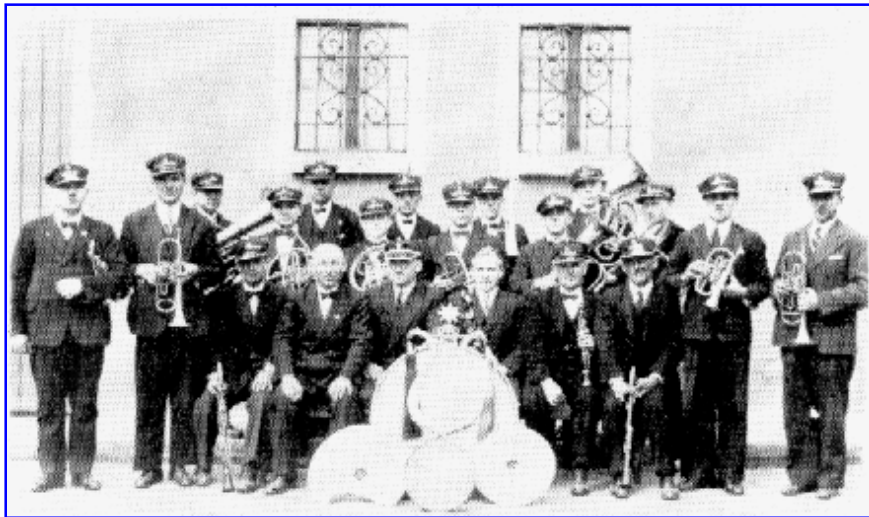

Grono nauczycielskie Szkoły Powszechnej (r. 1935/1936).

Nauczyciele i uczniowie jednej z klas Szkoły Doksztalającej (1937/1938)

„Obrazki wspomnienia godne”

Orkiestra dęta z „Lignozy”. Dyrygent F. Riegel (r. 1935)

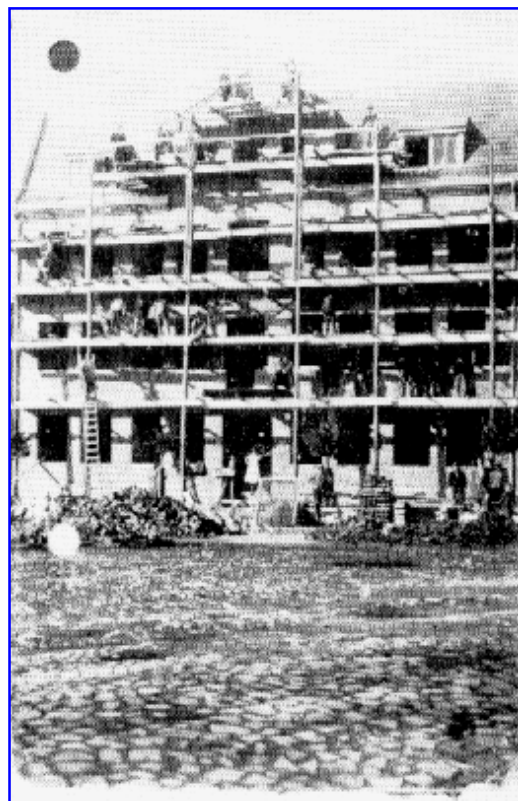

Członkowie Polskiej Organizacji Wojskowej (r. 1937). Siedzą od lewej:
Kostyra, Świerkot, Piprek, Początek, Seweryn. Stoją od lewej:
Knopek, Chrószcz, Chlond, Piekarczyk, Figiel, Saturnus, Kiwadowicz.

„Obrazki wspomnienia godne”

Pocztówka z roku 1938; nakładca A. Wiesner.

Budowa magistratu (położenie kamienia węgielnego 22.08.1932r., poświęcenie nowego gmachu 22.04.1933r.). Budowniczy J. Banasch.

„Obrazki wspomnienia godne”

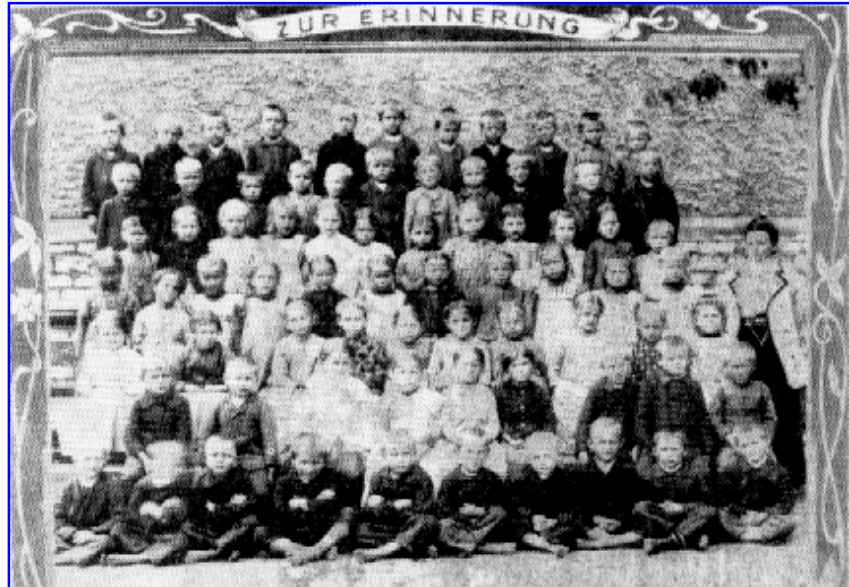

Członkowie chóru „Polonia” założonego 01.01.1919r.
(zdjęcie z początku lat dwudziestych XX w.)

Dr W. Rybok z pacjentami „Poradni dla matki i dziecka” (z roku 1937).

„Obrazki wspomnienia godne”

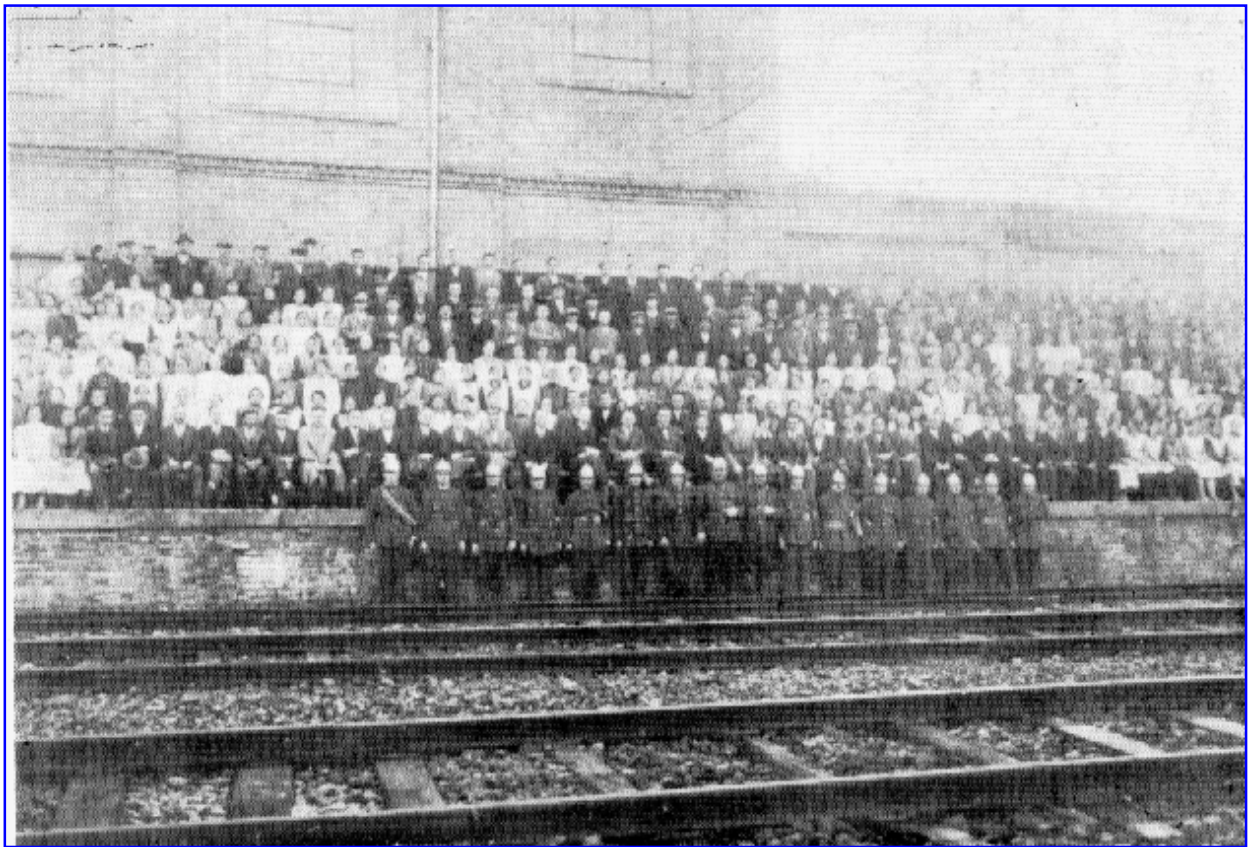

Dzieci z klasy II Szkoły Ludowej (przed r. 1920).

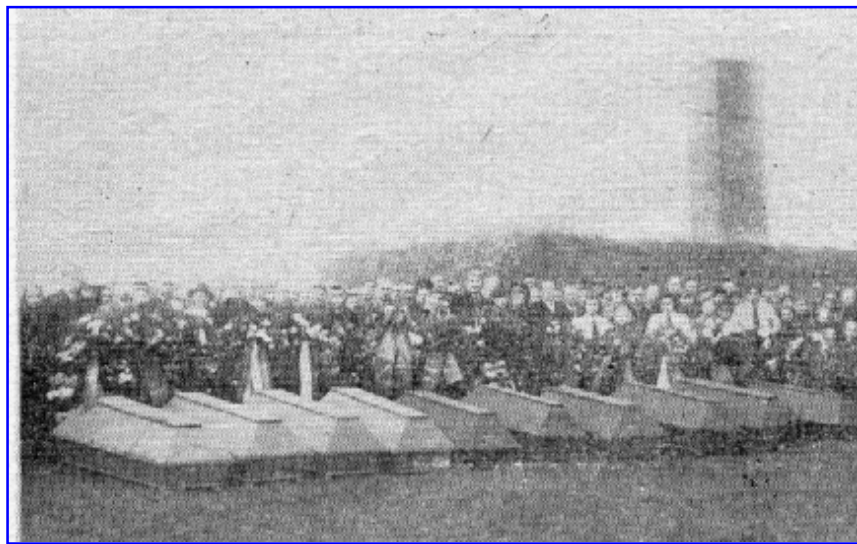

Pielgrzymka mieszkańców Bierunia Starego do Częstochowy (r. 1928).

„Obrazki wspomnienia godne”

Załoga „Lignozy” (r. 1930; zdjęcie wykonał J. Holas z Katowic).

Pogrzeb ekshumowanych więźniów oświęcimskich (jesień 1945 r.).

„Obrazki wspomnienia godne”

Niech niniejsza broszurka stanowi skromny ślad po wystawie pamiątek z przeszłości Bierunia. Powstała ona (jak i pozostałe broszury) z inicjatywy Komitetu Obchodów 600-lecia Bierunia, przy finansowym wsparciu „Ergu” oraz innych, zakładów pracy, a także władz miejskich.

W tym miejscu, w imieniu Komitetu, składam im za tę ofiarność serdeczne podziękowanie. Ani ta skromna książeczka, ani wystawa, nie powstałaby, gdyby nie dobra wola tych, którzy łaskawie zechcieli udostępnić swoje cenne pamiątki. Również im serdecznie dziękuję.

Korzystałem ze zbiorów następujących mieszkańców: Bajura, Banot, Barucha, Błazek, Bratek, Carbogno, Cichy, Czempas, Drobik, Dziubany, Ficek, Góralczyk, Grełka, Hudzikowski, Hycz, Jabłonka, . Jagoda, Janko, Karwat, Knopek, Kocurek, Kostka, Kozińska, Krupa, Kuc, Kulas, Labus, Laby, Lubecki, Michalik, Mika, Noras, Początek, Seweryn, Solarczyk, Spyra, Stachoń, Strzoda, Szostek, Ścierska, Urbańczyk, Wala, Wieczorek, Wilk oraz Adamczyk, Bendel, Babla, Chromy, Czarnynoga, Czerwiński, Kostyra, Kulski, Latocha, Majorek, Michalczyk, Pastuszka, Pawełczyk, Rudzki, Tomala, Wiśniewski, Żołneczko.